

Edward Kooman

Hoe sociaal is de impact van sociale fondsen écht?

Nieuw onderzoek Hogeschool Arnhem en Nijmegen legt blinde vlekken bloot

Door: Redactie WvF

12-04-2026

(Social) impact Nieuws

Sociale fondsen hebben het hart op de juiste plek. Tegelijkertijd laat onderzoek zien dat maatschappelijke impact vaak impliciet blijft en zelden systematisch wordt gemaakt. Door naast dat warme hart ook vaker de ‘meetlat’ te hanteren, kunnen sociale fondsen ervoor zorgen dat elke euro die zij weggeven maximaal bijdraagt aan een betere samenleving. Niet door extra bureaucratie, maar door bewuster te reflecteren op doelen, resultaten en effecten. Dit blijkt uit onderzoek van student Edward Koomen van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).

Volgens Koomen geldt de les die hieruit valt te trekken breder: ‘Wie betrokkenheid combineert met inzicht in impact, vergroot niet alleen zijn effectiviteit, maar ook zijn maatschappelijke betekenis.’ In zijn onderzoek zocht Koomen uit waar blinde vlekken zitten in de wereld van de (sociale) fondsen. ‘Regionale sociale fondsen verzetten bergen werk met tienduizenden euro’s aan donaties per jaar. Maar hoewel de intenties goud waard zijn, blijft een deel van het maatschappelijke potentieel onbenut.’

Van praktijkvraag naar onderzoek

In de praktijk blijkt dat een deel van dit potentieel van de fondsen onbenut blijft. Ze zijn niet altijd goed vindbaar, ontvangen relatief weinig aanvragen en hebben beperkt zicht op de daadwerkelijke impact van hun giften. Tegelijkertijd leeft bij besturen de wens om meer samen te werken en hun maatschappelijke rol te versterken. Vanuit deze praktijkvraag is, in samenwerking met het Lectoraat Futureproof Control van de HAN, het afstudeeronderzoek uitgevoerd.

Het onderzoek had een overwegend kwalitatief karakter. Door middel van literatuuronderzoek (*deskresearch*) is het theoretisch kader rond meervoudige waardecreatie en sociale impact in kaart gebracht. Daarnaast zijn semigestructureerde interviews afgenomen met bestuursleden van sociale fondsen (*fieldresearch*) en zijn financiële gegevens geanalyseerd. De feitelijke werkwijze van de fondsen zijn vervolgens vergeleken met inzichten uit de literatuur in een zogeheten GAP-analyse – een methode die huidige prestaties vergelijkt met gewenste doelen.

Menselijke maat

Uit het onderzoek blijkt dat de kracht van regionale fondsen vaak in hun kleinschaligheid zit. Het zijn organisaties met een sterke lokale verankering, bestuurd door betrokken vrijwilligers die handelen vanuit een oprechte maatschappelijke motivatie. Besluiten worden genomen op basis van: lokale kennis en ervaring: Men weet wat er speelt in de buurt. Daarnaast is sprake van onderling vertrouwen: een fundament voor snelle actie. Tot slot is er maatwerk: aanvragen worden individueel beoordeeld, wat zorgt voor een menselijke benadering.

Valkuil

Hoewel de betrokkenheid groot is, laat het onderzoek een kritiek punt zien: de sociale waarde die wordt gecreëerd, blijft vaak impliciet. Momenteel wordt 'impact' vooral gemeten aan de hand van signalen zoals bedankjes of positieve reacties. Koomen: 'Het risico bestaat dat tevredenheid wordt verward met aantoonbare sociale waarde.' Een aanvrager is immers bijna altijd blij met financiële steun, maar dat zegt weinig over het structurele effect op de lange termijn. Zonder objectieve maatstaf blijft het gissen naar de werkelijke bijdrage aan maatschappelijke thema's.

Van onderbuik maar objectiviteit

Via de GAP-analyse vergeleek Koomen de feitelijke praktijk bij enkele regionale fondsen met de literatuur over meervoudige waardecreatie. Conclusie: er is een meer objectieve meetlat nodig om impact écht zichtbaar te maken. Dit hoeft geen bureaucratisch monster te worden; instrumenten zoals de *Social Handprint* of de Meetstandaard kunnen helpen om giften simpel en effectief te koppelen aan concrete resultaten.

Aanbevelingen

Op basis van het onderzoek formuleerde Koomen concrete aanbevelingen voor regionale sociale fondsen om de maatschappelijke slagkracht te vergroten:

1. **Vergroot de vindbaarheid:** Zorg voor een actuele website. Dit trekt niet alleen initiatiefnemers aan, maar ook potentiële samenwerkingspartners.
2. **Uniformeer de criteria:** Leg beoordelingscriteria vast in een beknopt document. Dit zorgt voor consistente besluitvorming en biedt houvast aan nieuwe bestuursleden.
3. **Introduceer ‘light’ impactmeting:** Vraag na toekenning om een korte terugkoppeling via een vragenlijst of reflectiemoment. Niet als controle, maar om te leren wat de bijdrage daadwerkelijk teweegbrengt.
4. **Gebruik bestaande instrumenten:** Maak gebruik van bijvoorbeeld de *Social Handprint* om waardecreatie visueel en tastbaar te maken.
5. **Zoek de samenwerking op:** Bij grote projecten bereik je samen meer dan alleen. Zoek contact via netwerken of platforms zoals het Fondsenboek, Fondsen.org of branchevereniging FIN.

Voor meer informatie: Lectoraat Futureproof Control – HAN

Edward Koomen is in februari 2026 afgestudeerd in Finance, Tax & Advice aan de Academie Financieel Management en Recht van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Abonneer je op ons gratis Journaal:

E-mail adres

Schrijf je in